

ประกาศ

สถาปนาเลื่อนกรม ตั้งกรม ตั้งพระองค์เจ้า
และตั้งเจ้าพระยา

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาล ๒๕๖๖ พรรษา บัณฑิตยบันสมัย
พฤศจิกายนมาส เอกาทศมาสสุทิน รวิวาร กาลกำหนด
พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ เอก
อัครมหาบุรุษบรมนราธิราช พินิตประชานารถมหาสมมตวงศ์
อติศัยพงษ์วิมลรัตน์ วรฉัตติยราชินิกโรดม จาตุรันตบรมมหา
จักรพรรดิราชสังกาศ อุภโตสุชาติสังสุทธเคราะห์ณี จักรีบรม
นารถ จุपालงกรณราชวรางกูร บรมมกุฎนเรนทรสูรสันตติวงศ์

เล่ม ๔๐ หน้า ๒๖๐๑ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

วิสิษฐ สุสาธิตบุรพาธิการ อุดุลยกฤษฏาภินิหาร อติเรกบุญฤทธิ
ธัญลักษณ์วิจิตรโสภาคยสรรพางค์ มหาชโนตตะมางคประณต
บาทบงกชชุกต ประสิทธิสรรพศุภผล อุดมบรมสุขุมาลัย ทิพย
เทพาวตาร ไพศาลเกียรติคุณอดุลยพิเศษ สรรพเทเวศรานุรักษ์
บุริมศักดิ์สมญาเทพทวาราวดี ศรีมหาบุรุษสุดสมบัติ เสนางค
นิกรรัตน อัสวโกศลประพนธปรีชา มัทวสมาจาร บริบูรณ์
คุณสาร สยามเทินคร วรุตเมกราชติลก มหาปรีวารนายก
อนันต มหันตวรฤทธิเดช สรรพวิเศษศรีนทร บรมชนกาศิศร
สมมต ประสิทธิ์วรยศมโหดม บรมราชสมบัติ นพปฎลเสวตร
ฉัตรชาติฉัตร ศรีรัตโนปลักษณ์มหาบรมราชาภิเศกภิสิต สรรพ
ทศทิศวิชิตไชย สกลมไหศวรรียมมหาสวามินทร์ มเหศวรมหินทร
มหารามาธิราชโรดม บรมนารถชาติอาชาวไศรย พุทธาภิตโร
รัตนสรณารักษ์ อุดุลยศักดิ์อักษรนเรศราชิบบี เมตตากฤษณาสี
ตลหฤไทย อโนปไมยบุญการ สกลไพศาลมหารัษฎาธิเบนทร์
ปรเมนทรธรรมิกมหาราชธิราช บรมนารถบพิตร พระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระอนุสรคำนึงถึงคุณูปการของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรม
หลวงสวัสดิวัตน์วิสิษฐ์ ซึ่งได้มีมาในพระองค์ตั้งแต่ยังทรงพระ
เยาว์ และในสมัยเมื่อเสด็จไปทรงศึกษาอยู่ในไพบรชประเทศนั้น

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๐ หน้า ๒๖๐๒

เป็นอเนกประการ ถึงเมื่อทรงพระเจริญวัยได้เสด็จกลับเข้ามารับ
ราชการสนองพระเดชพระคุณสมเด็จพระบรมชนกนาถ และ
พระบรมราชชนนีอยู่ในกรุงเทพฯ นี้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรม
หลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฎ์ก็ได้ทรงทอดทิ้งอุปการกิจ ซึ่งสามารถ
จะทรงช่วยเหลือแนะนำให้เป็นคุณเป็นประโยชน์ในใต้ฝ่าละออง
ธุลีพระบาทมาจนเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ในรัชกาลปัจจุบัน
นี้ เมื่อมีพระราชประสงค์จะให้ทรงช่วยพระราชธุระในตำแหน่ง
แห่งการใด ๆ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์
วิศิษฎ์ก็ทรงรับทำราชการในตำแหน่งนั้น ๆ ตามพระราชประสงค์
มิได้ครั้นคร้ามต่อความยากลำบากอย่างหนึ่งอย่างใด ด้วยจง
รักภักดีในใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท และทรงเห็นแก่ประโยชน์
แห่งชาติสืบเนื่องมาเป็นนิรันดร์ อันพระคุณวุฒิและพระ
ปรีชาสามารถในราชกิจน้อยใหญ่ ซึ่งพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฎ์ได้ทรงปฏิบัติราชการแผ่นดินมีความ
ชอบความดีตั้งแต่ในรัชกาลที่ ๕ มาจนรัชกาลปัจจุบันนี้มีประ
การใด แจ้งอยู่ในประกาศครั้งสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ทรง
สถาปนาเป็นกรมหมื่นเมื่อพระพุทธศักราช ๒๔๔๑ และประกาศ

เล่ม ๕๐ หน้า ๒๖๐๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เลื่อนกรมเป็นกรมหลวงในรัชกาลปัจจุบันนี้ เมื่อพระพุทธศักราช ๒๔๕๖ นั้นแล้ว แต่ความจงรักภักดีและคุณูปการของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฏ์ซึ่งได้มีมาโดยเนืองพระองค์ตั้งกล่าวแล้ว ยังหาได้ยกย่องให้สมควรแก่ความชอบไม่ มาบัดนี้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ ซึ่งเป็นพระมาตุลาผู้ใหญ่กึ่งสิ้นพระชนม์ล่วงไป พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฏ์เป็นพระมาตุลาอยู่แต่พระองค์เดียว สมควรจะทรงยกย่องพระอิสริยยศให้ยิ่งขึ้น สอนองพระคุณูปการและความจงรักภักดีซึ่งได้มีมาแต่หมหลัง

จึงมีพระบรมราชโองการ ดำรัสสั่งให้เลื่อนพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฏ์ ขึ้นเป็นกรมพระ มีพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัตน์วิศิษฏ์ สยามิศรราชมาตุลาธิบดี ศรีพัชรินทร์โสภานุชาธิบดี มานวธรรมศาสตรวิธาน นิรุกติปริตถิยานพิทยโกศล ไศภนมิตร สุจริตอาร์ชวาสัย ศรีรัตนไตรยสรณภีรัต ชเนตภูมิปะภัทปิยมานมบุญ สุนทรธรรมย์บพิตร อชฌนาม ทรงศักดินา ๑๕๐๐๐ ตามพระราชกำหนดอย่างพระองค์เจ้าต่างกรม ในพระบรมมहा

ราชวัง เองทรงเจริญพระชนมายุ พรรณ สุข พล ปฏิภาณ คุณ
สารสมบัติ สรรพสิริสวัสดิ์พัฒนามงคล วิบุลยศุภผลสกล
เกียรติยศ เดชานุภาพ มโหฬาร ทุกประการ

ให้ทรง
เลื่อน { เจ้ากรม เป็นพระสวัสดิ์วัฒนวิศิษฎ์ ถือศักดินา ๔๐๐
ปลัดกรม เป็นหลวงสรรพกิจวิจารณ์ ถือศักดินา ๖๐๐
สมุหบัญชี เป็นขุนอนุमानพลงนิกร ถือศักดินา ๔๐๐

อนึ่งทรงพระราชดำริเห็นว่า พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
นิพนธ์ภาณุพงศ์ เป็นพระโอรสองค์ใหญ่ ของสมเด็จพระเจ้า
บรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์
วรเดช เป็นผู้ซึ่งพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหา
จุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระสเนหาและทรง
พระกรุณาปราณีเป็นอันมาก ด้วยเป็นกำพร้าหม่อมมารดามา
แต่ยังเยาว์ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้านิพนธ์ภาณุพงศ์ โดยเสด็จสมเด็จพระอนุชาธิราช
เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ แต่ครั้ง
ยังดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุน ออก
ไปทรงศึกษาวิชาณประเทศอังกฤษ ทรงก่อไปด้วยความอุต
สาหะเป็นอันมาก ได้ทรงศึกษาวิชาสอบได้เข้าประถมในสำนัก
โรงเรียนพรอตเตสแตนต์ และเข้าศึกษาวิชาสอบได้เข้ามัธยมใน

เล่ม ๔๐ หน้า ๒๖๐๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๖

สำนักโรงเรียนแฮร์ โร แล้วทรงศึกษาวิชากฎหมายและการปกครองใน มหาวิทยาลัย เคมบริดจ์ประเทศ อังกฤษ จนสอบได้ ดักรัชน บี. เอ. แล้วจึงเสด็จกลับเข้ารับราชการอยู่ใกกรมเสนาธิการทหารบก พแนกกองแต่งและแปลตำราวิชาทหารบก

ในส่วนรัชกาลปัจจุบันนี้ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้านิพนธ์ภาณุพงศ์ ก็ได้เป็นผู้ที่ทรงคุ้นเคยสนิทมาแต่ยังทรงพระเยาว์ ด้วยเมื่อพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้านิพนธ์ภาณุพงศ์เสด็จออกไปทรงศึกษาวิชาต่างประเทศอังกฤษนั้น เป็นสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยังทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็น สมเด็จพระยุพราช ประทับทรงศึกษาวิชาอยู่นประเทศอังกฤษ ได้เฝ้าเห็นใกล้ชิดอยู่เนื่อง ๆ ทั้งเป็นผู้ที่ทรงพระเมตตาปราณีเป็นอันมาก ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้านิพนธ์ภาณุพงศ์ เข้ารับราชการสนองพระเดชพระคุณ อยู่ในกรมบัญชาการกรมมหาดเล็ก เพื่อได้รับราชการใกล้ชิดพระองค์ ต่อมาเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๕๗ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ย้ายมารับราชการในกรมยุทธศึกษาทหารบก มียศเป็นว่าที่นายร้อยตรี และในปีพุทธศักราช ๒๔๕๘ ได้รับราชการประจำกรมทหารบกมำกรุงเทพฯรักษาพระองค์ ของพระ

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๖๐๖ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๐ หน้า ๒๖๐๖

บาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้อเลื่อนยศขึ้นเป็น
นายร้อยตรี ครั้นต่อมาได้อเลื่อนยศเป็นนายร้อยโท มีตำแหน่งรับ
ราชการในกรมเสนาธิการทหารบกมาจนบัดนี้ พระเจ้าวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้านิพนธ์ภาณุพงศ์ เป็นผู้ที่มีพระอัชฌาศัยซื่อตรงจงรัก
ภักดีต่อใต้ฝ่าละอองพระบาทเป็นอันมาก สมควรจะทรงยกย่อง
ขึ้นไว้ให้เป็นที่เชิดชูพระเกียรติยศ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดชพระองค์
หนึ่งได้

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้สถาปนา พระเจ้าวรวงศ์
เธอ พระองค์เจ้านิพนธ์ภาณุพงศ์ ขึ้นเป็นพระองค์เจ้าต่างกรม
มีพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า พระเจ้าวรวงศ์เธอ
กรมหมื่นภาณุพงศ์พิริยเดช ทรงศักดินา ๑๑๐๐๐ ตามพระราช
กำหนดอย่างพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าต่างกรม ให้ทรง
เจริญพระชนมายุ พรรณสุขพลปฏิบัติคุณสารสมบัติ สรรพ
ศิริสวัสดิ์พัฒนามงคล วิบุลยศุภผลมโหฬาร ทุกประการ
เจ้ากรมหมื่นภาณุพงศ์พิริยเดช ถือศักดินา ๕๐๐
ให้ทรงตั้ง ปลัดกรมหมื่นวิเศษสุรภักดี ถือศักดินา ๓๐๐
สมุหบาญชีหมื่นศรีสุริยพล ถือศักดินา ๒๐๐

เล่ม ๔๐ หน้า ๒๖๐๗ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๖

ให้ผู้ซึ่งได้เลื่อนและตั้งบรรดาศักดิ์ทั้ง ๖ นี้ ทำราชการใน
หลวงและในกรมตามอย่างธรรมเนียมเจ้ากรม ปลัดกรม สมห
บายชี ในพระองค์เจ้าต่างกรมทั้งปวงสืบไป ให้มีสุขสวัสดิ์เจริญ
เทอญ

อนึ่งทรงพระราชดำริเห็นว่า หม่อมเจ้าตรุณไวยวัฒน์ ใน
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจาตุรนต์รัศมี กรมพระจักร
พรรดิพงษ์ เมื่อยังเยาว์ไวยได้ศึกษาในโรงเรียนหลวงณพระ
ตำหนักสวนกุหลาบ รอบรู้ตลอดหลักสูตรของโรงเรียนนั้น
สอบได้ทั้งประโยค ๑ และประโยค ๒ แต่สมเด็จพระบิดาลิ้น
พระชนม์เสีย หาทันจะได้ถวายรับราชการไม่ พระบาทสมเด็จพระ
พระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรรต์ พระจุลจอมเกล้าเจ้า
อยู่หัว ทรงพระอาลัยในสมเด็จพระอนุชาธิบดีพระองค์นั้น จึง
รับทรงอุปการะพระโอรสธิดาแทนพระองค์สืบมา ส่วนหม่อม
เจ้าตรุณไวยวัฒน์ ทรงพระราชดำริว่าได้เล่าเรียนมีวุฒิอยู่ใน
ทางอักษรสมัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ มอบแก่พระ
เจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสมมตอมรพันธุ์ เมื่อยังดำรงพระ
เกียรติยศเป็นพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่น และเป็นตำแหน่ง
ราชเลขาธิการ ให้ทรงฝึกหัดราชการ หม่อมเจ้าตรุณไวยวัฒน์

จึงได้มีตำแหน่งสนองพระเดชพระคุณในกรมราชเลขาธิการ แต่
นั้นหม่อมเจ้านั้นประมวญเวลากว่า ๒๒ ปีได้เป็นตำแหน่งตั้งแต่ชั้น
เสมียน แล้วเลื่อนขึ้นเป็นนายเวรและปลัดกรมโดยลำดับมา
จนถึงเป็นตำแหน่งเจ้ากรมกองบัญชาการอยู่ในปัจจุบันนี้

ในส่วนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้ทรงคุ้นเคย
กับหม่อมเจ้าครุณไวยวัฒน์มาแต่ในรัชกาลที่ ๕ ด้วยเมื่อเสด็จ
ดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระยุพราช ได้เสด็จเข้าไปทรงปฏิบัติ
ราชการในกรมราชเลขาธิการ ได้ทรงร่วมสำนักราชการกับ
หม่อมเจ้าครุณไวยวัฒน์ และหม่อมเจ้าครุณไวยวัฒน์ได้
เชื้อเพื่อโดยความจงรักในใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเนื่องมา
เป็นผู้ที่สนิทชิดชอบพระราชอัชฌาศัยมาแต่ครั้งนั้น กรมเสด็จ
เถลิงถวัลยราชสมบัติ หม่อมเจ้าครุณไวยวัฒน์ก็รับราชการ
ด้วยความจงรักภักดีต่อมา แม้จะทรงใช้สอยราชการอัน
ได้ หม่อมเจ้าครุณไวยวัฒน์ก็พากย์เพียรพยายามที่จะให้สมพระ
ราชประสงค์ มิได้คิดแก่ความเหนื่อยยาก ดังเช่นในการ
คณะเสื่อป่า เป็นต้น ตั้งแต่หม่อมเจ้าครุณไวยวัฒน์เข้าเป็นสม
ชิกแล้ว ก็พยายามอุดหนุนการนั้นตามพระราชประสงค์ ได้
เป็นที่นายหมู่ นายหมวดโดยลำดับมา จนถึงเป็นนายกกองใหญ่
ตำแหน่งสัสดีเสื่อป่าอยู่ในบัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า

เล่ม ๔๐ หน้า ๒๖๐๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๖

หม่อมเจ้าดร.ไวยวัฒน์เป็นหม่อมเจ้าองค์หนึ่ง ซึ่งทรงวิบุลย์ปรีชา
รอบรู้ราชกิจ และกอบด้วยความเพียรความอุสาหะ มีอัธยาศัย
สมบุรณ์ด้วยอุปถัมภ์จรรยา ทั้งความจงรักภักดีในใต้ฝ่าละออง
ธุลีพระบาท สมควรจะทรงยกย่องเฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระ
พระปิตุลาธิบตีพระองค์ใหญ่ได้อีกองค์หนึ่ง

จึงมีพระบรมราชโองการ ดำรัสสั่งให้สถาปนาหม่อมเจ้าดร.
ไวยวัฒน์ ขึ้นเป็นพระองค์เจ้า มีกาน้ำพระนามตามจารึกในพระ
สุพรรณบัฏว่า พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าดร.ไวยวัฒน์
นาคนาม ทรงศักดินา ๓๐๐๐ ตามพระราชกำหนดอย่างพระ
วรวงศ์เธอ พระองค์เจ้านั้น จงทรงเจริญพระชนมายุ พรรณ สุข
พล ปฏิภาณ คุณสารสมบัติ สรรพสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล ทุก
ประการ

อนึ่งทรงพระราชดำริเห็นว่า หม่อมเจ้าทศศิริวงศ์ ในสมเด็จพระ
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจาตุรนต์รัศมี กรมพระจักรพรรดิพงษ์
พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ์ พระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงบำรุงเลี้ยงมาตั้งแต่สมเด็จพระ
บิดาสันพระชนม์เมื่อยังเยาว์ แล้วทรงพระกรุณาโปรดฯ ให้
ศึกษาวิชาทหารบก ได้เป็นนักเรียนนายร้อยเล่าเรียนวิชาความ
รู้ในโรงเรียนนายร้อยจนตลอดแล้ว โปรดฯ ให้ส่งไปเล่าเรียน

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๐ หน้า ๒๖๑๐

วิชาทหารในประเทศเยอรมนี หม่อมเจ้าทศศิริวงศ์อุปฮาด
ยามเล่าเรียน จนสอบวิชาชั้นนายร้อยทหารบกของเยอรมันได้
แล้วกลับมารับราชการทหารบก ได้รับราชการในตำแหน่งหน้าที่
ต่าง ๆ ปรากฏความสามารถตั้งแต่เป็นนายร้อยในกรมทหารมหาด
เล็กรักษาพระองค์ และเป็นนายทหารในกรมเสนาธิการ แล้ว
ได้เป็นนายพันผู้บังคับกองพันกรมทหารมหาดเล็ก และเป็นผู้
บังคับการโรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยมโดยลำดับมา ถึงรัชกาล
ปัจจุบันนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้รั้งตำแหน่งผู้
บัญชาการกองพลทหารบกที่ ๓ ณมณฑลอยุธยา แล้วเป็นผู้บัญชา
การกองพลทหารบกที่ ๕ ณมณฑลนครราชสีมา มีบำเหน็จความ
ชอบได้เลื่อนยศขึ้นเป็นนายพลตรี และเป็นราชองครักษ์พิเศษ
ต่อมาได้เลื่อนมาเป็นผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ ๔ ณมณฑล
ราชบุรีอยู่ในปัจจุบันนี้ เพราะทรงคุณวุฒิปรีชาและมีความพากย์
เพียรสม่ำเสมอ ได้รับตำแหน่งหน้าที่ใดก็สามารถจะทำการงานใน
หน้าที่นั้น ๆ ให้เรียบร้อยเจริญขึ้นทุกหน้าที่ จึงเป็นเหตุให้ได้รับ
เลือกสรรในเวลาเมื่อต้องการผู้มีความสามารถ ไปรับราชการใน
ตำแหน่งต่าง ๆ ทุกคราวมา ข้อนี้เป็นเกียรติคุณอันสำคัญของ
หม่อมเจ้าทศศิริวงศ์

เล่ม ๕๐ หน้า ๒๖๑๑ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๖

ในส่วนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้ทรงคุ้นเคย
ทราบคุณวุฒิของหม่อมเจ้าทศศิริวงศ์ มาแต่เมื่อเสด็จดำรง
ตำแหน่งผู้บังคับการกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในรัชกาล
ที่ ๕ หม่อมเจ้าทศศิริวงศ์เคยอยู่ในบังคับบัญชาใกล้ชิด และมี
ความจงรักต่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงนับว่าเป็นผู้สนิทชิด
ชอบพระราชอัชฌาศัยแต่ครั้งนั้นตลอดมาจนปัจจุบันนี้ ทรงพระ
ราชดำริเห็นว่า หม่อมเจ้าทศศิริวงศ์บัดนี้ทรงเจริญวัยวุฒิปรีชา
สามารถในราชกิจ และรับราชการในตำแหน่งสำคัญอันเป็นที่
ไว้วางพระราชหฤทัย กอปรด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และจงรัก
ภักดีในใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทมั่นคง สมควรจะทรงยกย่อง
เฉลิมพระเกียรติยศ สมเด็จพระปิตุลาธิบตีพระองค์ใหญ่ได้อีก
พระองค์หนึ่ง

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้สถาปนา หม่อมเจ้าทศ
ศิริวงศ์ ขึ้นเป็นพระองค์เจ้า มีลำนามพระนามตามจารึกในพระ
สุพรรณบัฏว่า พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าทศศิริวงศ์ นาคนาม
ทรงศักดินา ๓๐๐๐ ตามพระราชกำหนดอย่างพระวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้านั้น จงทรงเจริญพระชนมายุ พรรณ สุข พล ปฏิภาณ
คุณสารสมบัติ สรรพสิริสวัสดิ์ พิพัฒนามงคล ทุกประการ

อนึ่งทรงพระราชดำริว่า พระยาพิเชตพิเศษพิสัยวินิจัย
โกศลได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กวิเศษในรัชกาลที่ ๕ พระบาท
สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นนักเรียนหลวง
ส่งไปศึกษาวิชาการณประเทศอังกฤษ เมื่อเรียนรู้อักษรสมัย
แล้วเข้าศึกษาวิชาธรรมศาสตร์ พระยาพิเชตฯ อุตสาหะพยายาม
จนสามารถสอบความรู้ได้เป็นเนติบัณฑิตอังกฤษในชั้นแรกที่นัก
เรียนไทยจะสอบวิชาเช่นนั้นได้ ครั้นกลับมารับราชการ จึง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีตำแหน่งในกระทรวงยุติธรรม
แต่สมัยเมื่อแรกรวบรวมโรงเรียนจัดตั้งเป็นกระทรวงนั้นขึ้น ได้
เป็นเลขานุการของเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม มีบรรดาศักดิ์
เป็นที่นายหุ้มแพรพิเศษต่อมาเมื่อขยายการศาลโบริสภา
ได้เป็นตำแหน่งหัวหน้าผู้พิพากษาศาลโบริสภาที่ ๓ แล้วเลื่อนขึ้น
เป็นผู้พิพากษาศาลคดีต่างประเทศ มีบรรดาศักดิ์เป็นที่พระอรรค
การประสิทธิ์ รับราชการสนองพระเดชพระคุณสมเด็จพระบรม
ชนกนารถมาจนตลอดรัชกาลที่ ๕ ถึงในรัชกาลปัจจุบันนี้ เมื่อ
ตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลคดีต่างประเทศว่างลง จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นตำแหน่งอธิบดีศาลนั้น และเลื่อน

เล่ม ๔๐ หน้า ๒๖๑๓ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๖

บรรดาศักดิ์ชั้นเป็นพระยาพิเชตพิเศษพิสัยวินิจฉัยโกศล รับ
ราชการในตำแหน่งสืบมาจากกาลบัดนี้

พระยาพิเชต ฯ ได้รับราชการประจำตำแหน่งในกระทรวง
ยุติธรรมมาช้านาน มีความรอบรู้เชี่ยวชาญในราชনীติธรรม กอปร
ด้วยคุณวุฒิปรีชาวิจารณ์ญาณเที่ยงตรง มิได้ลุแก่อคติทั้ง ๔
สถาน ตั้งใจรับราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นเหตุให้
ราชการในหน้าที่เรียบร้อยมาทุกตำแหน่ง ตั้งแต่เป็นผู้ช่วยจน
เป็นข้าราชการผู้ใหญ่ในกระทรวงยุติธรรม ในส่วนพระองค์
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระยาพิเชตก็เป็นพระประยูรญาติ
อันสนิท ได้มีความจงรักภักดีต่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทมา
ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์จนทรงพระเจริญวัย ได้ทรงสมาคมคุ้นเคย
เป็นที่สนิทชิดชอบพระราชอัชฌาศัย ทรงนับถือว่าเป็นมิตรด้วย
อีกสถานหนึ่ง ครั้นเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้รับราชการอย่างใด ๆ พระยาพิเชต ฯ ก็ตั้ง
ใจพยายามสนองพระเดชพระคุณตามพระราชประสงค์ รักษา
พระเกียรติยศทั้งในตำแหน่งหน้าที่ราชการ และในวัติปฏิบัติ
ระมัดระวังมิให้ มีข้อครหาว่าทงตน โดยเป็นพระประยูรญาติ
ฤาเพราะทรงพระเมตตากรุณาประการใด เป็นความชอบความดี

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๖ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๐ หน้า ๒๖๑๔

ซึ่งควรจะสรรเสริญและบัดนี้พระยาพิเชตฯ ก็นับว่าเป็นชั้นผู้ใหญ่
ในราชินิกุลแห่งสมเด็จพระบรมราชชนนี และเป็นพระชนกแห่ง
สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินี สมควรจะทรงยกย่องถนัด
ให้สูงขึ้นกว่าแต่ก่อน

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้สถาปนา พระยาพิเชต
พิเศษพิสัยวินิจฉัยโกศลขึ้นเป็นเจ้าพระยา มีสมญาจารึกใน
สุพรรณบัฏว่า เจ้าพระยาสุธรรมมนตรี วัชรินทร์ศักดิ์มหาประ
ยูรญาติ ไพรัชธรรมศาสตร์บัณฑิต อเนกราชนิติปรีชาคุณ
สุจริตกุลวโรปสดมภ์ บรมขัตติยราชภักดี ศรีรัตนไตรยสรณ
ธาดา มัทวเมตตาทาชาชยาศัย อภัยพิริยปรากฏมพาหุ อังนาม
ดำรงศักดิ์นา ๑๐๐๐๐ จงเจริญทฤมาเย สุขสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล
อิฐวิบุลยผล ธนสารสมบัติ บริวารสมบุรณ์ ทุกประการเทอญ